

Кәсіптік стандарт: «Жолаушылар мен багажды автобустармен тасымалдау»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Көлік логистикасы – тасымалдау процесіне қатысушылардың жүктерді тасымалдаудың (тасымалдаудың) әрбір кезеңінде жүктердің қозғалысына мониторингті қамтитын көліктің әртүрлі түрлерін (теміржол, автомобиль, теңіз, ішкі су, әуе) пайдалана отырып, жүк жөнелтушіден (өндірушіден) жүк алушыға дейін оңтайлы маршрут бойынша тасымалдауды (тасымалдауды) жоспарлау және басқару жөніндегі өзара байланысты іс-қимылдарының жиынтығы.

2) Тасымалдаушы – бұл көлік құралын меншік құқығымен немесе өзге де заңды негіздерде иеленетін, жолаушыларды, багажды, жүктерді және поштаны ақыға немесе жалдау бойынша тасымалдау бойынша қызметтер көрсететін және оған белгіленген тәртіппен берілген тиісті рұқсаты немесе лицензиясы бар заңды немесе жеке тұлға.

3) Автобус – жолаушылар мен багажды тасымалдауға арналған, жүргізушінің орнын қоспағанда, сегізден астам отыратын орны бар автомобиль көлігі;

4) Автовокзал – жолаушылар ағыны тәулігіне бес жүз адамнан асатын автобустардың жолаушылары мен жүргізушілеріне қызмет көрсетуге арналған және оған мыналар кіреді: сыйымдылығы жетпіс бес адамнан асатын күту залы және билет кассалары бар күрделі ғимарат, жүргізушілерді медициналық куәландыру және алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету пункттері, сақтау камералары, жолаушыларды отырғызуға және түсіруге арналған перрон, автобустардың тұрағына арналған алаң, автобустарды тексеруге арналған бекеттер, диспетчерлік пункттер және ана мен баланың бөлмесі, кемінде бес мың шаршы метр аумақта орналасқан;

5) Автовокзалдардың, автостанциялардың және жолаушыларға қызмет көрсету пункттерінің қызметтері – автовокзалдарда, автостанцияларда және жолаушыларға қызмет көрсету пункттерінде жеке және (немесе) заңды тұлғалар жүзеге асыратын, жолаушылар мен багажды автомобильмен тасымалдауды қамтамасыз етуге байланысты қызмет.

6) Автокөлік құралдарын техникалық пайдалану – автокөлік құралдарын қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыруға және қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар, Техникалық әсерлер (диагностикалау, техникалық қызмет көрсету, жөндеу) кешені;

7) Автомобиль көлігі – қызмет саласы автокөлік құралдары мен инфрақұрылымды пайдалана отырып, жолаушыларды, багажды, жүктерді және пошта жөнелтілімдерін тасымалдауды ұйымдастыру және жүзеге асыру болып табылатын экономика саласы;

8) Автомобиль көлігінің инфрақұрылымы – тасымалдау процесінің үздіксіздігін, сондай-ақ автокөлік құралдарын қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ететін құрылыстар кешені (Автовокзалдар, автостанциялар, жолаушыларға қызмет көрсету пункттері, жүк терминалдары, автокөлік құралдарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу станциялары (шеберханалары), автокөлік құралдарын сақтауға арналған құрылыстар);

9) Автомобиль көлік құралы (бұдан әрі-автокөлік құралы) – автобустарды, шағын автобустарды, жеңіл және жүк автомобильдерін, троллейбустарды, автомобиль тіркемелерін, ершікті тартқыштарға жартылай тіркемелерді, сондай-ақ мамандандырылған автомобильдерді (жүктердің белгілі бір түрлерін тасымалдауға арналған) және арнайы автомобильдерді (әртүрлі негізінен көліктік емес жұмыстарды орындауға арналған) қамтитын автомобиль көлігінің жылжымалы құрамының бірлігі;

10) Автомобильмен тасымалдау – автомобиль жолдары бойынша автокөлік құралдарымен жүзеге асырылатын жолаушыларды, багажды, жүктерді және пошта жөнелтілімдерін тасымалдау;

11) Автомобиль тасымалдаушысы (бұдан әрі-тасымалдаушы) – жолаушыларды, багажды, жүктерді және пошта жөнелтілімдерін тасымалдау жөніндегі кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын, меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздерде жеңіл көліктерді қоспағанда, автокөлік құралдарын иеленетін жеке немесе заңды тұлға;

12) Автостанция – жолаушылар ағыны тәулігіне бес жүз адамнан кем болатын жолаушылар мен автобус жүргізушілеріне қызмет көрсетуге арналған және оған мыналар кіреді: сыйымдылығы жетпіс бес адамға дейінгі күту залы және билет кассалары бар күрделі ғимарат, сақтау камералары, жолаушыларды отырғызуға және түсіруге арналған перрон, автобустардың тұрағына арналған алаң, диспетчерлік пункттер, аумақта орналасқан кемінде екі жарым мың шаршы метр;

13) Ақпараттық-диспетчерлік қызмет – клиенттердің тапсырыстарын өңдеу және оларды такси тасымалдаушысына орындауға беру үшін, оның ішінде такси тапсырысының аппараттық-бағдарламалық кешенін және (немесе) мобильдік қосымшасын қолдана отырып, тасымалдаушы немесе Қазақстан Республикасының дара кәсіпкері немесе заңды тұлғасы болып табылатын өзге де тұлға құратын қызмет;

14) Жолаушыларға қызмет көрсету пункті – автовокзалдары немесе автостанциялары жоқ елді мекендерде жолаушыларға қызмет көрсетуге арналған, жол жүру құжаттарын (билеттерін) және багаж түбіртектерін сатуға арналған, автокөлік құралдарын қауіпсіз тоқтатуға, жолаушыларды отырғызуға, түсіруге

арналған алаңмен және жолаушыларды өртүрлі ауа райы жағдайларынан қорғауға арналған құрылыспен жабдықталған объект;

15) Халықаралық автомобиль тасымалы – тасымалдаушылар өртүрлі мемлекеттердің аумағында орналасқан пункттер арасында жүзеге асыратын тасымалдаулар;

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Название профессионального стандарта: Жолаушылар мен багажды автобустармен тасымалдау

5. Кәсіптік стандарттың коды: H49311034

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

H Көлік және қоймалау

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі

49.3 Басқа құрлықтағы жолаушылар көлігінің қызметі

49.31 Қалалық және қала маңына құрлықтағы жолаушыларды тасымалдау жүретін көлігінің қызметі

49.31.1 Автобустармен тасымалдау

7. Краткое описание профессионального стандарта: Автобустармен жолаушылар мен багажды тасымалдау бойынша қызметтердің негізгі түрі мамандарына функциялардың, кәсіби міндеттердің, кәсіптердің дағдылары мен білімдерінің талаптарын қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Автобус жүргізушісі - 2 уровень ОРК

2) Автоколонна бастығы - 5 уровень ОРК

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Автобус жүргізушісі»:			
Топтың коды:	8331-1		
Қызмет атауының коды:	8331-1-001		
Кәсіптің атауы:	Автобус жүргізушісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
подуровень квалификации по ОРК:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	52-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (52-шығарылым) бекіту туралы" 2022 жылғы 15 маусымдағы № 201 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 16 маусымда № 28475 болып тіркелді. Автокөлік жүргізушісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8331-1-002 - Маршруттық автобус жүргізушісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Автобусты бақылау және жолаушыларды халықаралық қатынаста тасымалдау үшін жауапкершілік		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жолға шықпас бұрын және саябаққа оралғаннан кейін дайындық жұмыстарын орындау 2. Маршруттың кестесі мен сызбасына сәйкес автобус қозғалысын жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жолға шықпас бұрын және саябаққа оралғаннан кейін дайындық жұмыстарын орындау			

	Дағды 1: Автобустың техникалық жай-күйін, аспаптың толықтығы мен жарамдылығын, салонның жай-күйін, сыртқы түрін, сондай-ақ маршрутқа шықпас бұрын автобустың жарықтандыру, дауыс зорайтқыш байланысы мен жабдықтарының жұмысын тексеру	Машықтар: 1. Автобус ақаулы болған жағдайда жөндеуге бір мезгілде өтінім бере отырып, бұл туралы кезекші шеберге және диспетчерге хабарлау қажет. 2. Желідегі мәжбүрлі ұзақ аялдама туралы саябақ менеджеріне хабарлаңыз. Диспетчермен байланыс болмаған жағдайда болған жағдай туралы келесі автобустың жүргізушісіне хабарлау. 3. Бөгде заттарды анықтау мақсатында автобустың салоны мен техникалық бөлімдерінің әрбір айналым рейсінен кейін тексеру, шиналардың жай-күйін, доңғалақтардың бекітілуін тексеру. 4. Желідегі жұмыс аяқталғаннан кейін жол парағында автобустың паркке жөнелтілгені туралы диспетчердің белгілерін алу. 5. Саябаққа келген кезде байқау және сақтауға қабылдау үшін автобусты шеберге көрсету, автобусты белгіленген тәртіппен тапсыру туралы жол парағында оның белгісін алу. 6. Диспетчерлік персоналдың және қозғалысты басқаратын және желідегі автомобиль көлігінің жұмысын бақылауды жүзеге асыратын қызметкерлердің жедел өкімдерін орындау.
		Білімдер: 1. Автокөлік құралдарының (автобустардың) маркалары, модельдері және технологиялық ерекшеліктері. 2. Автокөлік құралдарының (автобустардың) жабдықтары, тораптары мен агрегаттары. 3. Жол қозғалысы, жолаушылар мен багажды тасымалдау ережелері. 4. Автобусты ұстау, шанақ пен салонға күтім жасау, оларды таза және ұзақ пайдалану үшін қолайлы күйде ұстау ережесі; 5. Автобусты пайдалану процесінде туындайтын ақаулардың белгілері, себептері және қауіпті салдары, оларды анықтау және жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Еңбек функциясы 2: Маршруттың кестесі мен сызбасына сәйкес автобус қозғалысын жүзеге асыру	Машықтар: 1. Жолаушыларды отырғызу және түсіру ережелерінің сақталуын бақылау. 2. Жол жүрісі, жолаушылар мен багажды тасымалдау қағидаларын, сондай-ақ жолаушылар көлігінің жұмысын және жолаушылар тасымалы жөніндегі жұмысты регламенттейтін өзге де құжаттарды сақтау.
	Дағды 1: Маршрут бойынша жүру кезінде автобустың толтырылуына қарамастан, маршруттың сызбасында көрсетілген барлық аялдама пункттерінде Жолаушыларды түсіру және отырғызу үшін автобусты тоқтатуды жүзеге асыру	Білімдер: 1. Автокөлік құралдарының (автобустардың) маркалары, модельдері және технологиялық ерекшеліктері. 2. Автокөлік құралдарының (автобустардың) жабдықтары, тораптары мен агрегаттары. 3. Жол қозғалысы, жолаушылар мен багажды тасымалдау ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Өзін-өзі ұйымдастыру тамаша қарым-қатынас дағдылары адалдық пен әдептілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

	5	Басшы (автоколонна бастығы)	
10. Кәсіптің карточкасы «Автоколонна бастығы»:			
Топтың коды:	1325-2		
Қызмет атауының коды:	1325-2-016		
Кәсіптің атауы:	Автоколонна бастығы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
подуровень квалификации по ОРК:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. автоколонна бастығы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Автомобильдердің техникалық жай-күйін бақылауды ұйымдастыру, жүргізушілер бригадасының жұмысын ұйымдастыру және оларды бекітілген тасымалдау кестесіне қатаң сәйкес желіге шығару.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жолаушылар ағынын, жұмыс режимдерін, тасымалдау көлемін зерттейді және орындалуын ұйымдастырады 2. Нақты жағдайларды ескере отырып, тасымалдау жоспарына сүйене отырып, жүргізушілер бригадаларын ұйымдастырады, оларға тапсырмалар белгілейді	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жолаушылар ағынын, жұмыс режимдерін, тасымалдау көлемін зерттейді және орындалуын ұйымдастырады	Дағды 1: Шарттық міндеттемелер бойынша тасымалдарды орындауды жүзеге асырады, автомобильдердің техникалық дұрыс пайдаланылуын, жылжымалы құрамды тиімді пайдалануды қамтамасыз етеді	Машықтар:	
		1. Бекітілген тасымалдау кестесіне қатаң сәйкес автомобильдердің техникалық жай-күйін бақылауды және оларды желіге шығаруды ұйымдастыру. 2. Желідегі автомобиль жүргізушілерінің жұмысын бақылауды қамтамасыз ету, қажет болған жағдайда техникалық көмек көрсетуді қамтамасыз етеді. 3. Маршруттық желілерді құруға қатысу. 4. Автокөліктерді техникалық қызмет көрсетуге уақтылы жіберуді қадағалаңыз. 5. Жол-көлік оқиғаларының алдын алу, техникалық білім деңгейін арттыру, қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін нығайту бойынша жұмыс жүргізу. 6. Апаттардың, бұзылулардың, зақымданулардың, тоқтап қалудың, техникалық пайдалану және жол қозғалысы ережелерін бұзудың себептерін тексеруге қатысу.	

		Білімдер: 1. Автокөлік ұйымдарының өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. 2. Жылжымалы құрамның құрылымы, мақсаты, конструктивтік ерекшеліктері, техникалық-пайдалану деректері. 3. Жолаушылар мен багажды автомобильмен тасымалдау ережелері. 4. Жол қозғалысы ережелері. 5. Автокөлік құралдарын техникалық пайдалану ережелері. 6. Экономика, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру. 7. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 8. Еңбек заңнамасының негіздері. 9. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Нақты жағдайларды ескере отырып, тасымалдау жоспарына сүйене отырып, жүргізушілер бригадаларын ұйымдастырады, оларға тапсырмалар белгілейді	Дағды 1: Жоспарларды ұйымдастырады және міндеттер жасайды	Машықтар: 1. Бекітілген тасымалдау кестесіне сәйкес жүргізушілер бригадаларын ұйымдастыру. 2. Маршруттық желілерді құруға қатысу. 3. Пайдалануға түсетін жылжымалы құрам мен жабдықтарды қабылдауды ұйымдастыру. 4. Автокөлік жүргізушілеріне өндірістік нұсқау беруді жүзеге асыру, олардың өндірістік және еңбек тәртібін, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын сақтауын бақылау. Білімдер: 1. Автокөлік ұйымдарының өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. 2. Жылжымалы құрамның құрылымы, мақсаты, конструктивтік ерекшеліктері, техникалық-пайдалану деректері. 3. Жолаушылар мен багажды автомобильмен тасымалдау ережелері. 4. Жол қозғалысы ережелері. 5. Автокөлік құралдарын техникалық пайдалану ережелері. 6. Экономика, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру. 7. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 8. Еңбек заңнамасының негіздері. 9. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік Адалдық Әдептілік Орындаушылық зейін Тәртіп қарым-қатынас	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Автобус жүргізушісі

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

11. Мемлекеттік органның атауы:

12. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

"KAZOGISTICS" көліктік және логистикалық ұйымдар мен қауымдастықтар одағы " ЗТБ (Қазақстан көлікшілер одағы)

Жоба жетекшісі:

Абсатов Е.С.

E-mail: statsurina@kazlogistics.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 260 04 38

Орындаушылар:

Абсатов Е.С., +7 (717) 260 04 38, statsurina@kazlogistics.kz

Қазақстан Республикасы индустрия және инфрақұрылымдық даму Министрлігінің көлік комитеті

Орындаушылар:

Тлеген Ж.Т., +7 (717) 298 35 46, zh.tilegen@miid.gov.kz

13. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 23.02.2024 ж.

15. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

16. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: версия 2, 2023 ж.

17. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2026 ж.